

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

4. Argumenta adversariorum facillimo negotio dissolvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quæst. I. In quo consistat distinctio &c. 345

tura participat à Deo gradum intellectualem, & in Deo est gradus spiritualis, & non materialis, eodem modo est in creatura, à qua participant; nam est gradus spiritualis, & non materialis: sed à Deo participat creatura distinctionem formalem actualem; & in Deo talis distinctio est relatio actualis: ergo distinctio in creatura participat ab illa erit relatio formalis.

48 Secunda pars conclusionis sic probatur, nam duplex est relatio, alia eminentialis, seu æquivalenter, alia formalis, & prædicamentalis; relatio prædicamentalis, & formalis habet imperfectionem tum in se, tum in sua radice, seu fundamento in se, quia est accidens, & quia dependet, & specificatur à suo termino in sua radice, & fundamento, quia id quod dicit relationem prædicamentalem ad creaturas debet mutari intrinsece, quia cum talis relatio non semper existat dum existit fundamentum, sed de novo adveniat ad productionem sui termini, quia ab illo dependet essentialiter ut diximus; inde evenit, ut fundamentum ante suum terminum existenti dum producit terminum, addatur de novo entitas accidentalis relationis intrinsece; Deus autem, cum sit incapax ob suam infinitam perfectionem, & eminentiam simul cum infinito dominio perfectissimo, quod circa omnes creaturas habet, & propter summam, ac infinitam excellentiam illius divinæ maiestatis necessario incapax est additionis intrinsece accidentalis; & non solum mutationis vere: sed etiam vicissitudinis obumbrationis, ut ait Iacobus in sua epistola canonica, ac propterea non est, nec potest esse capax relationis prædicamentalis formalis; loquor enim de propria relatione prædicamentali, non de ea, quæ improprie dicitur talis, ut est relatio spiratoris activi in Patre, & filio, quæ ad hoc ut distinguatur à relationibus substantialiter, & intrinsece constituentibus, personas in quantum tales solet vocari improprie prædicamentalis; unde licet omne conveniens diversum, & causa creata, & dicant relationem formalem prædicamentalem de primo, & secundo genere relationis; nihilominus Deus, qui proprie diversus actualiter est, & causa propria omnium creaturarum; imo omnium prima, & licet proprie, & æqualiter conveniat cum creatura, in esse entis, & substantiæ, quia talis convenientia est univoca, non est capax relationis prædicamentalis, sed per suum infinitum, ac eminentissimum esse, quod purissimus actus est, & quod æquivaleret cuicunque relationi creatæ, diversus conveniens, & causa propria est, & etiam est præsens actualiter in creatura propriissime, non ut creatura per modum superadditum: sed per eminentissimum esse æquivalens cuicunque præsentia creatæ, sic similiter est distinctus propriissime intrinsece actualiter à creaturis existentibus, non per relationem actualem formalem, ac prædicamentalem: sed per relationem æquivalenter, aut eminententer, id est per quoddam esse infinitum eminententer continens omnes relationes formales prædicamentales, æquivalentesque relationi formali distinctionis, quæ æquivalentia relatio secundum dici solet vocari, & sic sine ulla imperfectione, & additione habet Deus quod creatura cum imperfectione, & additione relationes reales prædicamentales habent, proprium enim divinæ maiestatis est, ut habeat, cum summa actualitate, & perfectione id, quod creatura non

R. P. Ideph. de Peñafiel, Theol. Schol. Tom. I.

posset habere sine imperfectione, & potentialitate: item constituitur Deus in esse intrinseco actuali, sive amanti, sive intelligenti, sive præsentis, sive distincti, sive convenientis de novo sine aliqua mutatione, & additione intrinseca reali, cum in tali esse nulla creatura possit constitui intrinsece sine additione, & mutatione intrinseca de novo; creatura enim propter suum esse potentiale, & limitatum non potest transire intrinsece de termino contradictorio intrinsece negativo ad terminum contradictorium intrinsecum positivum, sine additione intrinseca de novo illius formalitatis ad quam transit, v. g. aer, qui antea non erat lucidus, & nunc redditur lucidus, redditur talis additione intrinseca reali lucis; ad quam transit, & Angelus qui non intelligebat, & nunc intelligit, mutatur intrinsece, & idem est in amore, & cæteris constitutionibus; aliter enim hoc contingit in æterni numinis Maiestate, ac in supremo, & infinito divinitatis esse, quod propter summam, ac purissimam actualitatem, propter infinitum ac illimitatum esse, propter infinitum, perfectum, ac plenissimum dominium quod habet circa creaturas, potest transire de termino intrinseco contradictorio non præsentis in aliqua creatura actu, ad præsens intrinsece in illa sine aliqua mutatione intrinseca per solum positionem extrinsecam creaturæ actu existentis, quæ antea non existeret, & idem est de actuali convenientia cum creaturis, de scientia visionis circa illas, de odio circa peccatores, & amore circa iustos; unde in hac materia non bene valet argumentum de Deo ad creaturam; nec è contra, quia in creatura non est infinitudo, eminentia, summa ac infinita actualitas, ratione quorum Deus potest in tali esse actualiter constitui, in quo non possunt constitui creaturæ sine additione, & mutatione, quibus caret Deus in sua perfectissima constitutione actuali, quod quidem mirum si deficiunt in creatura tales excellentiæ, & perfectiones, ad quas sequitur constitutio illa, sine mutatione, & additione reali.

SECTIO ULTIMA.

Argumenta Adversariorum facillimo negotio dissolvuntur.

AD locum Aristotelis, respondeo Philosophum nunquam in diversitate, sed in numero in 5. Met. cap. 15. fundamentum relationis primi generis colloasse; in prædicamento autem ad aliquid in Logica, aliquomodo insinuat relationem illius generis in diversitate fundari: sed non est hoc ita intelligendum, ut diversitas ipsa formalis actualis sit fundamentum relationis; nam ipsa diversitas formalis actualis, quæ una res actu constituitur formaliter diversa ab alia, relatio formalis est, quia est ad alterum actu existens, quæ est tota essentia relationis prædicamentalis, & sic non potest esse fundamentum de quo loquimur; tum quia apud plures ex adversariis tanquam certissimum habetur unam relationem non posse fundari in altera; unde si diversitas actualis est relatio formalis, non poterit esse fundamentum relationis distinctionis, tum etiam quia hic querimus de primo fundamento relationum diversitatis, quod si diversitas formalis actualis est, sine dubio relatio erit formalis, atque adeo

X x præsup

præsupponet sine dubio fundamentum, quia nulla relatio sine fundamento est; unde talis diversitas formalis non erit primum fundamentum, de quo quærimus, siquidem ut diximus iam præsupponit aliud potius ante se, de quo iterum quæro an sit relatio; si relatio, iterum præsupponet aliud fundamentum, & sic procedetur in infinitum; si non est relatio formalis: ergo non est diversitas actualis formalis, quia talis diversitas formalis relatio est, cum tota sit actualitas ad alterum actu existens, nullum enim respectu sui ipsius diversum est; quid ergo erit illud primum fundamentum relationis, diversitatis, aut distinctionis; siquidem non est diversitas formalis, & actualis, nec distinctio formalis actualis: Certe in sententia Aristotelis nihil est, nisi entitas Petri, v.g. constituta propria differentia individuali per quam distinguitur à quacunque alia coexistens cum entitate propria Pauli similiter constituta propria differentia individuali, itaque fundamentum relationis distinctionis, quæ fundatur in Petro nihil aliud est nisi entitas Petri, quatenus talis entitas est habens pro suo termino actu existente entitatem Pauli, quatenus tali individuatione constituitur; unde distinctio illa formalis, quæ relatio est, resultat in Petro, & terminatur ad Paulum quatenus talis est, scilicet quatenus non est Petrus, & sic entitas Pauli ut sic est distinctio fundamentalis; relatio autem resultans in Paulo, quatenus talis, est distinctio formalis actualis; unde falluntur sine dubio adversarij asserentes secundam relationem primi generis fundari in distinctione formali actuali; alias idem fundaretur in seipso realiter, asserendum igitur secundum genuinam mentem Aristotelis est distinctionem formalem actualem fundari in distinctione fundamentalis, sicut v. g. relatio oppositionis formalis, quæ vera formalis actualis oppositio est, non fundatur in oppositione formali actuali, sed potius in oppositione fundamentalis, v.g. in essentia caloris, quatenus constituitur tali differentia essentiali, ratione cuius habet aptitudinem, ut expellat frigiditatem ab eodem subiecto, & naturam repugnantem entitati frigiditatis.

Hoc totum evidenter convincitur ex verbis ipsius Aristotelis assignantis aliud fundamentum relationis primi generis, nam Aristoteles ait, primum genus relationis fundari in unitate, & numero, ita ut relationes identitatis, similitudinis, & æqualitatis fundentur in unitate, relationes autem distinctionis fundentur in numero, ac diversitate: atqui illud fundamentum quod unitatem vocat Arist. non est formalis unitas, sed solum fundamentalis; nam relatio identitatis, quæ datur inter Petrum, & Paulum non potest fundari in vera ac formali unitate inter ipsos, sed solum in unitate fundamentalis, à parte rei enim ut late demonstratum manet *tractatu de Universalibus*, nulla datur unitas vera, & formaliter talis inter Petrum, & Paulum in aliquibus prædicatis essentialibus, quia vere, & realiter in omnibus dividuntur, ac distinguuntur à parte rei, solum enim datur ratio animalis viventis, substantiæ, & entis similis prædicatis eiusdem rationis existentibus in Paulo; itaque inter Petrum, & Paulum solum datur convenientia in illis prædicatis, non autem unitas vera, & formaliter talis, sed solum fundamentalis, & nihilominus de hac loquens Aristoteles, tanquam de fundamento relationis identitatis, ait esse absolute unitatem, cum non sit for-

maliter talis, ut dixi, sed solum fundamentalis unitas; ergo similiter intelligendus est Aristoteles, in eodem cap. & textu, ubi ait, fundamentum relationis distinctionis esse diversitatem, non formalem, sed fundamentalem, quia non est maior ratio, quare unitas, quæ absolute talis vocatur ab Aristotele sumatur pro unitate fundamentalis, & non pro formali ab ipso Philosopho, & quod secundum fundamentum, quod diversitas est, non sumatur ab eodem Philosopho pro diversitate fundamentalis, sed pro diversitate formali; imo ratio ipsa naturalis evidenter concludit diversitatem, quæ est fundamentum relationis distinctionis, non posse esse diversitatem formalem actualem, sed solum fundamentalem, ut patet ex supra dictis.

Ad confirmationem eodem modo respondeo. 49
Ad primam rationem, quæ fundamentalis vocatur ab adversarijs negatur antecedens ad probationem antecedentis, respondeo falsum esse, ut patet ex supra dictis, ideo Petrum, & Paulum se respicere relationibus distinctionis, quia Petrus non est Paulus, ita ut negatio identitatis inter Petrum, & Paulum supponatur ante ipsas relationes distinctionis, potius enim ut patet ex dictis in probatione nostræ conclusionis relationes distinctionis inter Petrum, & Paulum supponuntur ante negationes quam negationes relationibus supponantur; deinde negatur similitudo, quæ ab adversarijs ponitur, quia non eodem modo se habet actio respectu relationis agētis ad passum, sicut negatio identitatis ad relationem distinctionis, imo si verum fatendum est opposito modo se habent, nam actio qua generans producit genitum, est prior ipsa relatione resultante in generante, quia est ratio fundandi illam; at vero negatio identitatis, cum non sit ratio fundandi relationem; non antecedit ipsam relationem distinctionis, sed potius sequitur ad illam, quia resultat ex eo, quod una res est alia ab alia, v. g. negatio identitatis in Patre respectu Filij in divinis, non est immediate respectu divinitatis, nec divinitas est immediatum fundamentum illius negationis; siquidem divinitas identificatur cum Patre, & Filio, & est ratio in qua identificantur ambæ personæ; unde sola relatio paternitatis est ratio distinguendi Patrem à Filio; unde necessario negatio identitatis debet necessario sequi ad relationem paternitatis, quæ vera, & formalis distinctio est, in ipsaque immediate fundari; ergo si distinctio in creatura est participata à distinctione in divinis, & eodem modo est participata negatio identitatis, eodem modo, & ordine participabuntur, ac sunt in divinis quantum capacitas, & imperfectio creaturæ poterunt ferre, sed in divinis, ut dictum est, negatio identitatis sequitur ad distinctionem: ergo similiter in creaturis negatio identitatis sequetur ad distinctionem formalem actualem, quia non est maior ratio unius quam alterius; unde fatendum necessario est aliam esse fundandi relationem non identitatis, id est distinctionis actualis præter negationem, quæ vel est coexistentia duarum entitatum quæ conveniunt proprijs differentijs individualibus, quatenus illis constitutarum; nam hæc est vera causalitas, quia coexistunt duæ entitates constitutis proprijs differentijs individualibus: ergo talis coexistentia est ratio fundandi relationem distinctionis, nec obstat dicere, quod coexistentia est denominatio extrinseca.

Non

Quæst. I. In quo consistat distinctio, &c. 347

51 Non enim hoc obstat, quia etiam actio respectu Patris est denominatio extrinseca agenti, cum actio non subiectionetur in agente, sed in passio, & nihilominus est ratio fundandi relationem paternitatis in generante; item coexistentia in duobus locis est ratio fundandi relationem approximati, vel distantis, quæ relationes reales sunt in sententia Adversariorum.

52 Ad confirmationem concedo antecedens, & nego consequentiam, quia ut dictum est non sequitur bene, Deus ab æterno actu non est creatura, Petrus actu non est actu Antichristus: ergo Deus ab æterno actu distinguitur à creatura formaliter, & Petrus actu, & formaliter distinguitur ab Antichristo, quare ut certissimum habendum est ex vi formalis negationis identitatis, rem non esse actu, & formaliter distinctam, licet sit non eadem; unde ad distinctionem requiritur ratio formalis actualis, & non sufficit negatio identitatis.

53 Ad tertium respondeo negando suppositum, nimirum quod aliqua distinctio actualis sit passio entis propter rationes supra dictas in probatione nostre conclusionis; unde hic non possumus quere in hac questione, nec villo modo, agere de distinctione, quæ sit passio entis, quia si hic agimus de distinctione actuali, & formali, & nulla distinctio actualis formalis est passio entis, ut retorquendo argumentum adversariorum probavimus: ergo nullo modo possumus hic agere de distinctione, ut est passio entis; unde tam suppositum maioris, quam ipsa maior falsitatis vitio laborant. Ad probationem autem maioris, dico quod licet verum sit, quod metaphysicus agat de passionibus entis, dum agit de bonitate, veritate, & unitate, non tamen esse verum semper, & in tota metaphysica agere de passionibus entis, id est non omnem materiam circa quam agit metaphysicus esse passiones entis, nam metaphysicus agit de possibilitate, de existentia, & subsistentia rerum, quæ non sunt passiones entis; item agit de causalitate causæ, de potentia obedientiali, & alijs, id genus, quæ minime sunt passiones entis, nonne metaphysicus agit data opera de prædicamentis, ubi nulla mentio fit de passionibus entis, & in prædicamentis certe disputat de prædicamento ad aliquid, in quo primum genus relationis est fundatum, inconvenientia vel disconvenientia, quas unitatem, & numerum vocat Aristoteles, relationes enim quæ fundantur in convenientia sunt identitatis, æqualitatis, & similitudinis, quæ vero fundantur in disconvenientia, sunt relationes oppositionis, diversitatis, & distinctionis, quæ maxime distinguuntur licet ab aliquibus distinguantur; nam relationes oppositionis habent pro fundamentis entitates, quæ ex natura sua pugnant inter se, & ab eodem subiecto mutuo se expellunt, ut sunt entitas frigiditatis, & caloris in summo, relationes diversitatis fundantur in entitatibus, quæ in nullo genere conveniunt, ut albedo, & Deus, relationes autem distinctionis sunt, quæ habent pro fundamentis res quæ conveniunt sub aliquo genere, aut specie, ut sunt Petrus, & Ioannes, Equus & homo de his omnibus relationibus agit data opera per se, ac simpliciter metaphysicus, licet non sint passiones entis huiusmodi relationes: ergo bene potest agere metaphysicus per se ac simpliciter de distinctione formali actuali, quæ relatio actualis est, licet distinctio actualis formalis non sit passio entis.

R. P. Ildeph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

tis, quibus corrumpit totum argumentum tertium adversariorum: minor illius, ac tres probationes talis minoris non sunt contra nos, sed potius pro nobis ut patet ex supradictis.

Ad quartum argumentum respondeo similiter 54 illam rationem laborare falsitate suppositi, distinctio enim minime est passio entis, & sic falso supponunt adversarii dum dicunt distinctionem non esse distinctam passionem ab unitate, falluntur etiam ipsi adversarii in antecedenti illius rationis, dum dicunt distinctionem pertinere ad conceptum adæquatum unitatis, unitas enim complete, & adæquate sic debet definiri, unitas est entitas indivisa in se, dum autem dicitur, & divisa à quolibet alio, male procedunt, nam divisio ab alio non pertinet ad unitatem, ut patet ex dictis in tractatu de primo attributo entis, dum autem adversarii dicunt, quod si distinctio sit positivum, non posse esse passionem entis, sibi contrariantur, siquidem in sententia ipsorum, bonitas, & veritas sunt attributa entis, & consistunt in positivo, in quo ab unitate distinguuntur. Tandem falluntur asserendo distinctionem consequi ad ens in quantum ens, ut probatum manet supra in probatione nostre sententiæ, quia si per possibile, vel impossibile daretur unum tantum ens, non esset actu distinctum, & nihilominus haberet veram rationem entis: ergo distinctio, ut distinctio non sequitur ens in quantum ens, nec convenit omni enti, siquidem supra dictum unicum ens nullo alia præter ipsum existente esset proprie ens, aliquodque ubi non conveniret actualis, & formalis distinctio; unde nihil habet illa, ratione cuius possit esse attributum.

Ad ultimum argumentum conceditur maior, 55 & negatur minor: ad confirmationem concedo maiorem, ad probationem nego minorem, quia non est nisi per relationem.

DUBIUM BREVE INCIDENTS.

Quid sit distinctio fundamentalis.

56 Prima conclusio: distinctio fundamentalis, seu potentialis non est negatio, sed ipsa entitas rei explicata per negationem alterius, à quo distinguitur. Probatur sic, quia res per illud idem est apta distingui ab alio, per quod constituitur in suo proprio esse, ut tale est: sed res constituitur in suo proprio esse non per negationem, sed per positivum: ergo distinctio illa aptitudinalis non est negatio formaliter, sed positivum. Maior est axioma apud Authores metaphysicos, quod corroboratur, & tueretur D. Thom. in primo, dist. 5. q. 1. & dist. 26. ubi asserit res à seipsis, & à seipsis formis tam physicis quam metaphysicis, & non per aliud distingui à quocunque, quod sic demonstratur.

57 Primo, nam si sit actualis vel formalis distinctio negatio, ut adversarii asserunt, si sit relatio, ut nostra fert sententia immediate in omnium sententia, fundatur, ac subiectionatur in ipsa entitate rei, sine aliquo medio, nam talis distinctio si sit negatio si sit relatio, convenit rei ex eo, quod talis entitas est: sed talis entitas est non per aliquod medium, sed per suum esse: ergo per suum ipsum esse immediate, ac per se recipit talem distinctionem actualem: ergo per ipsum esse est apta recipere talem distinctionem ac per consequens